

Ese de d'oue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuulu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreace de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuulu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

Nr. 1579/378 scol.

Catra toti p. t. inspectorii cercuali de scóle in districtulu consistoriului rom. or. din Aradu.

Considerandu §. 83. din „Organisatiunea provisorica a invetiamentuluu nationalu professionalu in Metropoli'a Romaniloru ort.", carele indetoresce pre senatuluu scolaru a denumi directori locali de scóle, P. T. DTa esti poftitu ca pentru acele scoli, cari n'au inca dieectori locali, numai de catu se propuni acestui consistoriu barbati de merite, cari au iubire catre invetiamentu si influintia in comuna, spre a se numi de directori locali, si a se provede cu celea de lipsa.

Aradu, 2. noemvre v. 1872.

Procopiu Ivacicoviciu m. p.
Episcopulu Aradului.

1477/III. 1872.

Esamenele de cualificatiune cu teologii absoluti se vor tiene in 1. decembre a. c.

Despre ce dd. membri ai comisiunei esaminatorie precum si respectivii recurrenti spre scire si acomodare sunt avisati.

Aradu, 30. octovre 1872.

Josifu Goldisiu,
secretariu consistoriale.

PARTE NEOFICIALA.

Primirea fondurilor din Carloveti.

Pesta, in 13 noemvre 1872.

Caus'a Romaniloru ortodossi din Banatu si Ungaria, in privintia fondurilor bisericesci din Carloveti — este regulata, si partea ce prin impacatiunea de annu s'a acordatu romaniloru — este primita.

Alalta-ieri, adeca luni noptea, sosi aici comisiunea nostra primitoria si ieri sera fondurile se transportara la Aradu.

Pentru final'a regulare si primire, prin contielegere reciproca s'a fostu defiptu ultimuluu terminu po ultimele dile ale lui optovre si resp. cele d'antaiu ale lui noemvre cal. n.

Sambeta in 1 noemvre s'a infacisiatu in Carloveti II. Sa dlu eppu alu Aradului Procopiu Ivacicoviciu ca presiedinte alu comisiunei romane, si cu dlu Julianu Janculescu, ca membru din partea sinoduluu eparchialu de Caransebesiu, er marti in 5 noemvre s'a infacisiatu dlu V. Babesiu, ca representante alu delegatiunei romane si membru alu comisiunei primitorie. Din caus'a urgentiei de o parte, er de alt'a a neregularitatii comunicatiunei in acestu timpu, precum si din consideratiune pentru starea betranetieloru si morbositatii dlu eppu-presiedinte, caletor'la a trebuitu se se faca prin Aradu, Temisiora, Baziasiu, si de aci pre Dunare in sus, o caletoria impreunata cu multe greutati si neplaceri.

In Carloveti mai antaiu de tote printr'unu procesu verbalu s'a adusu in curatu cu administratiunea fondurilor de acolo, cifrele pretensiuniloru speciali si moduluu respunderi acelor'a in numerariu, in obligatiuni publice si private si in interese restanti.

Membrii administratiunei fonduriloru serbesci sunt: Esc. Sa administratorele patriarchiei, eppulu de Pacratiu, Nicanore Gruiciu, eppulu nou-numitu alu Neoplantei, Germanu Angeliciu, primariulu urbei Carloveti Stef. Risticu, consiliariulu finantiariu Nenadoviciu ca contabile, si secretariulu nationalu J. Ciriciu. Cu acesti-a deci a avutu comisiunea romana de lucru.

De locu la prim'a intelnire, s'au facutu comisiunei romane unele dificultati, la cari acest'a nu se potea accepta.

Prim'a dificultate a fostu in privintia intereselor ce prin pactuluu incheiatu, competu partii romane de la 1. iuliu 1871. De ora ce ministeriulu ungrescu de cultu in ordinatiunea sa din 11 maiu a. c. prin carea a comunicatu sanctiunea maiestatica pentru impacatiunea facuta, specificandu cele-ce sunt a se da Romaniloru, a trecutu cu vederea acele interese, administratiunea fonduriloru din Carloveti nu se credea nici detoria, nici indreptatita a respunde acele interese ce ajungu sum'a de 23,220 fl. — In acesta privintia comisiunea romana a staruitu a se telegraf'a indatu ministrulu si a cere deslegare resp. indrumare telegrafica speciale. Acest'a s'a facutu; romanii din a loru parte inca au solicitatu, si astfeluvineri in 8 noemvre ser'a a sositu deslegarea ministeriale, corespunditoria pretensiunei romaniloru.

Alte dificultati s'au facutu in privintia camelorulu dupa capitalulu in bani, carele se areta ca a jacutu de la timplu resolutiunei imperatesei, adeca de la inceputulu lui maiu a. c. incoci, nefolositu in cas'a nationalu; mai departe in privintia camelorulu restanti de la detoriele private ce ni se cedeau si pre cari restantie trebuia se le primisca romanii in tipu de numerariu; in fine in privintia unoru compensari dupa hartiele de statu si dupa unele sume redicate anticipando.

Tote aceste dificultati au trebuitu delaturate, pana a ajunge la actulu primirei, si ele tote s'au delaturatu prin capacitari reciproce, in contielegere fratieasca, facendu si un'a si alta parte concesiuni ecitabili.

La urma s'a statoritu form'a documintelorulu pentru adevieria predarei si primirei — asemenea prin contielegere comuna, astfelu, in catu se economisedie spese si tacs'e de mii de florini.

Sumele primite dupa regularea tuturoru cestiuiloru si respective dubietatiloru ce se escasera — s'au calculatu astfelu:

I. Capitalulu de 300,000 fl. s'a urcatu prin interesele de la 1. Iuliu 1871. la 323,2000 fl. v. a.

Spre acoperirea acestei sume s'au cesu:

a) Obligatiuni private, deplinu ipotecate, in valore de 247,650 fl.

(NB! Dupa invoela trebuia se primimu 253,000 fl. in obligatiuni private, dar pre langa acesta suma nu se poteau complana interesele restanti, er obligatiuni fora interese restanti nu se aflau in fondu.)

b) interesele restanti dupa acele obligatiuni, 8 la numeru, facu: 26,244 fl. 50 cr.;

c) obligatiuni rurali ungaro-banaticu, trei piese in valore nominalu de 26,250 fl.;

(NB! Dupa invoela romanii erau obligati a primi numai 25,000; dar acesta suma nu se potea compune din essistintile obligatiuni de asta categoria, er d'alta parte perderea ce aci s'a causatu prin primirea in valore nominalu a plusulu de 1250 fl. s'a compensatu prin rescumperarea in bani gat'a de catra administratiunea fonduriloru serbesci a unei asemenea obligatiuni din cele lalte doue fonduri ale romaniloru, totu in pretiuulu nominalu.)

Aceste trei posturi dau sum'a de 300,141 fl. 50 cr. v. a.

Restulu de 23,075 fl. 50 cr. s'a respunsu in numerariu, adeca cu bani gat'a.

II. Fundus instructus diocesis Aradiensis s'a predatu si resp primitu cu tote actele administratiunali, mai intregu in obligatiuni private ipotecate, in valore totale de 8150 fl. 22. cr. v. a.

III. Fondulu seminariulu totu asemenea, in valore de 2023 fl. 68 cr. v. a.

S'a mai compensatu 600 fl. interese cari dupa o obligatiune privata erau respunse pan' la finitulu lui decemvre 1872. innainte.

Astfelu valorea tuturoru celoru primite este impreuna; **333,994 fl. 40 cr. v. a.**

Er spesele ce s'au facutu cu tote operatiunile redicarei acestei

sume sunt: 684 fi. Remanendu asiá dara aceste fonduri in realu de **333,310** fl. 40. cr.

Dispusetiunile ce vor fi a se face prin administratiunea noastră provis. din Aradu, le vom atinge atunci candu vom avé fericirea d'a poté reportá si despre dasfacerea fonduriloru scolari din Buda-Pesta, ce pan' acum mai vertosu pentru ne'nfacisirea regulata a membriloru serbi nu s'a potutu finalisá, in care privintia in sa in urm'a intetiriloru ce s'au facutu priu regimiu, si si la patriarchatulu din Carlovetiú, sperámu cá eurendu vom reusi sè ni ajungemu scopulu.

Totu de o data s'a combinatu cu administratiunea fonduriloru din Carlovetiú acea mesura, ca din ambele parti sè se incunoscintiedie detorasii cari s'au cesu romaniloru, despre acésta cessione si sè se indrume a respunde restantiele s'au administratiunea romana din Aradu, si — fiindu cá restantiele s'au datu romaniloru in tipu de bani gat'a, sè li se anuncie, cumca acele restantie de la 1. noemyre se privescu de capitale scadiute si se vor computá la respundere cu cáte 6%.

Atái'a este ce credemu de lipsa a aduce la cunoscintia publica despre aceste fonduri, — prin a caror'a primire acésta cauza s'a terminatu finalminte. — „Albin'a.“

PROTOCOLULU

Pertractarii tenute din partea comisiunii delegatiunei congressuale romane in 23. si 24 Octovre v. a. c. in meritulu midilocirei de o impacatiune fratiésca a despartirei ierarchice-bisericesci a credintiosiloru romani si serbi din comun'a pana acuma mestecata *Cianadulu-magiaru*, conformu Invoielei incheiate intre ambele Delegatiuni congressuale la Carlovetiú de datulu 1. Juliu/19. Juniu 1871-

De facia au fostu:

Din partea delegatiunei respective comisiunei romane. *Andrei Papp*, Protosincelu, asesoru consistorialu si conducatoriu.

Petru Petroviciu, Asesoru-referinte consistorialu ca membru si notariu.

Din partea comisiunei delegatiunei serbe:

Georgiu Nicoliciu protopresviterulu *Aradului* si asesoru consistorialu ca conducatoriu.

Constantinu Sabo proprietariu ca membru.

Din partea ambeloru consistoria:

Moise Bocsiánu asesoru consistorialu si parochu din *Curticiu*, a consistoriului *Aradani*.

Petru Davidoviciu parochu in *Siregu* a Consistoriului din *Temisióra*.

1. Dupa ce ambii conducatori ai comisiuniloru au desfasuiratu credintiosiloru de ambele natiunalitati scopulu emiterii comisiunei atátu serbe cátu si romane se provóca a-si alege barbati de incredere, si asiá:

Romanii 'si alegu de barbati de incredere 16. insi, anume: pre

1. Joánu Lutiai	Nr. 172.
2. Vasiliu Marianutiú	" 270.
3. Teodoru Damianu	" 260.
4. Vasiliu Marianutiú	" 297.
5. Petru Lutiai	" 116.
6. Paulu Magiaru	" 90.
7. Petru Magiaru	" 77.
8. Joánu Popoviciu	" 32.
9. Dimitrie Poponu	" 217.
10. Teodoru Ungurénu	" 233.
11. Rancu Poponu	" 318.
12. Georgiu Bodirca	" 133.
13. Traila Lutiai	" 117.
14. Georgiu Stoianu	" 313.
15. Georgiu Codreanu	" 343.
16. Iefta Bodirca	" 67.

Locnitorii coreligiunari serbi 'si alegu de barbati de incredere optu insi, si anume:

1. Georgiu Bunevatiú	Nr. 168.
2. Sredá Nedulinu	Nr. 127.
3. Sofra Popoviciu	Nr. 184.
4. Dina Coiciu	Nr. 121.
5. Radia Gedosieviciu	Nr. 180.
6. Laza Seculiciu	Nr. 150.
7. Milosiu Gedosieviciu	Nr. 118.
8. Juga Popoviciu	Nr. 250.

2. Astfelu constituindu-se ambele comisiuni in fiinti'a de facia a barbatiloru de incredere mai susu numiti, se cetescu si esplica punctele de Invoiéla incheiate intre ambele Delegatiuni la Carlovetiú atátu credintiosiloru de natiunalitatea romana cátu si celoru de cea serba.

Ambele parti declara a fi priceputu cuprinsulu Invoielei,

si vor se parecá la una intielegere prealabila, pentru de a face impacatiunea in privintia despartirei ierarchice bisericesci.

3. Provocandu-se ambele parti a descoperi comisiunei modulu si conditiunile dupa cari voescu se se impace:

Romanii declara, cá ei sunt in majoritate precumpenitória adeca: facu dóue parti de trei a locuitoriloru, éra coreligiunarii loru serbi una parte de trei; adeca numerulu totalu alu poporatiunei de ambele natiunalitati constá din 2400. dintre cari, romani sunt 1600. éra serbi 800. suflete, va se dica: proportiunea e ca pre una suta de romani cadu 34. de serbi.

4. Cu privire la numerulu alegatoriloru, de orace in comun'a acést'a dupa rescriptulu ministeriului reg. ung. de cultu si instructiune publica, s'a sustienutu statulu quo, si asiá comun'a bisericésca dupa preanalt'a resolutiune din 10. Augustu 1868 nu s'a aflatu organizata, numerulu alegatoriloru neonscriu; dreptacea ambele comisiuni s'au convoitu a se trece preste acésta intrebare.

5. Representantii ambeloru natiunalitati intrebati fiindu, déca un'a séu cealalta parte face vre un'a pretensiune eschisiva la averea bisericéi:

Romanii declara: cá tóta averea miscatória si nemiscatória din acésta comuna nu se póte considerá de proprietate eschisiva a unca séu ceialalte parti, ci este avere comuna a bisericéi, respective a locuitoriloru de ambele natiunalitati din comun'a mestecata.

In urmarea acesteia, romanii se declara gata a se impacá cu coreligiunarii serbi oferindu-se:

a) a li dá serbiloru in proportiune cu numerulu sufleteloru, adeca *un'a parte de trei* din valórea de estimatiune a intregéi averi bisericesci si scolare.

b) a se estimá indata prin un'a comisiune mista compusa din ambele parti, valórea edificiului bisericéi si a scólei.

c) din sesiunea parochiala ce de facto o folosesce preotulu serbu *Svetozaru Popoviciu* precum si diumetate din sesiunea ce apartiene la scóla, romanii conformu punct. IV. alin 2. din Invoiéla, li oferu serbiloru diumetate.

d) din recuizitele apartamenteloru bisericéi, romanii oferu serbiloru a troia parte, éra

e) Cartile bisericéi liturgice si rituali au se se imparta dupa punct. VIII. din Invoiéla.

Astfelu Romanii declara: sum'a de desdaunare ce se va stabili pe partea coreligiunariiloru serbi, a o escontentá in terminu de 2 ani de dile, si in dóue rate, adeca diumetate intr'unu anu, éra cealalta diumetate, dupa doi ani, ce se voru computá prin obligatiune formalá; in acestu restempu conformu punct. X. din Invoiéla, biseric'a se va folosi de ambele parti éra conformu punct. XIII. despartirea formalá a serbiloru din Comun'a bisericésca, va urmá indata dupa deplin'a escontentare a desdaunarii cestiunute: avendu apoi serbii dupa primirea g'rantiei de desdaunare prin obligatiune indata a se constitui in comuna bisericésca de sine statatória, si a se administrá in spiritulu statutului loru bisericescu incorporandu-se la dieces'a loru propria natiionala.

6. La acestu ofertu alu romaniloru:

Representantii serbi declara, cá ei primescu desdaunarea din a troia parte a valórei bisericesci, scólei si a recuiziteloru; primescu diumetate din pamentulu scolaru, primescu obligatiunea despre sum'a desdaunarei din punctulu precedenté; daru nu se invoescu la impartirea sesiunei parochiale, afirmandu si sustienendu, cá aceea se considera de eschisivu, dotatiunea preotului loru. Cu atátu mai virtosu pentru cá a dóu'a sesiune parochiale ce orá mai nainte in folosint'a celualaltu preotu románu, in anul 1850-lea instrainandu-se, astadi nu esista, ci in privintia aceleia curge procesulu.

7. Romanii nu recunosc prentensiunea ilegalá a serbiloru, ci declara a remane strictu pe langa conditiunea cuprinsa in punct. VII. din Invoiéla, cu tóte aceste nu voiescu se impedece impacatiunea. Cu privire la cealalta avere bisericésca, rezervandu-si dreptulu de regresu pentru diumetatea din sesiunea parochiale esistente ce va fi de a se lamuri pre calea procesuale.

8. Cu privire la folosirea localitatii scolare.

Conformu punct. X. din Invoiéla, romanii oferu si serbii primescu, ca edificiulu scólei de acuma, se se folosésca si pe viitoriu pana atunci in comunu, pana candu un'a séu cealalta parte va deveni in stare asi odificá scóla separata, candu apoi partea ce romane in proprietatea edificiului scolaru de acum, se fia deobligata a contribui cu diumetate de spese ce se voru recere la edificarea scólei nóe, daca acelu edificiu va fi asemenea celui de acumu, adeca neci mai micu, de sine intielegendu-so, cá si recerutulu fundu intravilanu are de a se procurá cu sponsele comune a ambeloru parti, si cá dreptulu de desdaunare compete partii romane ca majoritate.

9. Cu privire la capitalul bisericii atât în obligațiunile, cât și în bani numerari:

Ambele părți se învoiesc la aceea, ca summa capitalului administrat și manipulat în comun, până la timpul, cându episcopii se au separat, — după cum se va arăta din protocoale, — asemenea se se împarte după proporțiunea adoptată, adică, serbii se capete a treia parte, atât din obligațiunile cât și din banii numerari:

10. În privința cimiteriului (morminti).

Ambele părți se învoiesc la folosirea comună, cu observare, că venitul din acela, la timpul se se împarte după proporțiunea de a treia parte, de sine întielegându-se, că și speșele rețerate sunt de a se acoperi în proporțiune de ambele părți.

11. În privința protocoalelor matriculare:

Cu consentiementul ambelor părți, și ambelor comisiuni se hotărășce:

a) Tote protocoalele matriculare până la despartirea faptică, romanu conservate în biserică proprie română de astăzi.

b) Parochiului concernente romanu la cazuri ocurinte, cându parochiului serbescu are trebuința de informațiuni speciali de estras — la recercarea acestui din urmă, e îndatorat în scris și sub propria sa responsabilitate ai comunica datele rețerate, — de sine întielegându-se, că pentru autenticitatea acestor date, parochiului romanu portatoriul de matricule, singuru garantădă, era tacșele îi competenței preotului estradatoriu de estras.

12. Pe basă dechiarățiunilor espuse în punctele precedente, între ambele părți se încheia următorii:

I M P A C A T I U N E :

1. Biserica afara de apartinență, rămâne în proprietatea credincioșilor romani.

2. Romanii în contielegere cu serbii, estima valoarea bisericeii în 30,000 fl. di: *treidieci mii florini v. a.* din carea suma, în urmă negociațiunei reciproce, serbii primescu ofertul romanilor de a treia parte, adică suma de 10,000 fl. di: *dieci mii de florini v. a.*

3. Despre această sumă, romanii dau serbilor obligațiune formală vidimată de ambele comisiuni în dreptu de garanția ipotecară a averilor, și în solidum ca se o solvăsca în terminu de doi ani de zile, adică cinci mii fl. v. a. la ^{24. octovre}/_{5. noemvre.} 1873. (trei)

era cinci mii la ^{24. octovre}/_{5. noemvre} 1874. (patru).

4. Până la escontențarea acestei sume, serbii se rămâne în folosirea bisericeii după punctul X. din Invoieța, avendu serviciul dumnediescu a se țiené ună septemana în limbă română și în cealaltă serbesce.

5. Din diu a de astăzi indata după ce serbii primescu obligațiunea romanilor, ei serbii, se desfacu de sub jurisdicțiunea aradana română, și se încorpora la diecesă loră națională a Temisiorăi.

6. După expirarea terminului de doi ani amintit în punct.

4. înceta și folosirea bisericeii prin serbi, amintită în punct. 4. considerându-se atunci totalmente despartit de către romani.

7. Localitatea școlii o voru folosi serbii în comun cu romanii în edificiul de acum; — până atunci cându romanii vor avé trebuința de întregul edificiu, și cându serbii voru fi în stare a-si edifică școla separată asemenea edificiului de acum, la acariia edificare, romanii se deobléga a contribuî, și totodată pre speșele comune a procură rețerutul fundu intravilanu.

8. Requisitele din biserică se voru împarti în a treia parte a serbilor, seu în natura, seu în valoarea (proțiulu) obvenindă pe a treia parte.

9. Sesiunea parochiale amintită în punct. 5. alu pertractării, rămâne a se lamuri pe calea procesuală.

10. Din pământul școlariu (diuțetate sesiune) serbii primescu diuțetate, era cealaltă diuțetate rămâne în proprietatea romanilor.

11. Capitalul bisericeii în obligațiunile și bani gata în câtu acestă au fostu comunu, e a se împarti în proporțiune de a treia parte competența serbilor.

12. Cimiteriul (mormintele) se folosesc și pe viitoriu de ambele părți în comun, era venitul se va împarti la tempulu seu în asemenea proporțiune de a treia parte cu serbii.

13. În privința protocoalelor matriculare, se primescu de ambele părți: ca acele se se conserve în biserică romanilor, fiindu îndatorat preotul romanu a dá obvenindele date rețerate preotului serbu.

14. La casu deca a două sesie parochiale instrainată pe cale procesuală se va rețerigă, aceea se se împarte egal în două: totu astfelu se va împarti la tempulu seu pământulu ce

cu ocașiunea segragatiunei respective comasării, nu cumva 'lu voru castigă dela Camera, care asiderea se va împarti în proporțiunea de trei pe sém'a serbilor.

15. Speșele comisiunilor și diurnele ambelor părți, le suportă după proporțiunea capitalului bisericescu adică: romanii două părți, serbii a treia parte.

Acește puncte de impacatiune cetindu-se și splicându-se romanilor în limbă loră maternă, era serbilor în a loră limbă maternă, ambele părți le primescu, și subscriindu-se impacatiunea, se dechiară de încheiată.

Cianadu, 24. octovre 1872.

(Urméza subscrierile ambelor comisiuni delegatiunale și a barbaților de încredere romani și serbi.)

Estradatu prin:

Petru Petroviciu,

memburu ca notariu alu comisiunici delegatiunale române.

Interpelatiune

catra Domnulu fiscu consistorialu în Aradu *Ioane Popoviciu Desanu.*

Spectate Dnule! Inca în anulu 1870. aprilu 19. ti-am înmanuat documentele referitorie la sesiunea parochială folosită, per abuzum, de gr. catolici, respective de preotulu loră din Sinteă.

Fiindu că în anulu trecutulu lună Iuliu, Mandatoriulu sinodale tractuale emisu pentru a induce averile bisericesci și școlare în nisce tabele primite dela consistoriu, spre acestu scopu, a indusu și sesiunea memorată, pre langă recunoșcintiă antistieci comunale. — care era de confesiunea gr. cat. (a se vedé tabelă Sinteii în archivulu consistorialu); Fiindu apoi că după mai multe urgeri ale comitetului parochiale gr. ort. locale, și Dta nici până astăzi nu se vede se fi facutu pașii rețeruti în causă acéșt'a:

Me încumetu dara a te interpelă, că ai de cugetu a luă la inima causă acéșt'a și a nume sesiunea parochială, ce în cartea funduale până în anulu 1871. lună Iuliu septemvru era indusa pe biserică gr. ort. din comună Sinteă; a face se devina în mană proprietarilor ei naturali și legali?

Cum s'a potutu neglige causă acéșt'a legale? și de ai de cugetu a ni esoperă memorat'a Sesiune pe partea noastră, cum de accepti Spect. Dta până cându adversarii nostri confesionali se folosescu de tôte midilócele prin care memorat'a sesiune se fie aloră pentru totu deună.

Autorisatu de comitetulu parochiale gr. ort. locale. — Ti facu această interpelatiune cu scopu ca Spect. Dta se cauti tôte modrurile, ca interesulu bisericeii noastre câtu mai curendu se fie salvatu.

Sinteă, 5. octovre st. v. 1872.

Georgiu Carabasiu,

presidele com. și a sinodului parochialu din comună Sinteă.

VARIETATI.

= *Prea Sânt'a Sa parintele Episcopu Procopiu Ivacicoviciu* a retornatu de la Carlovietu în bună sanetate.

= *Din Temisior'a* ni se scrie, că invetiatorii romani n'ar fi avutu localitate unde se țienă conferințele. Causă e complicată, epistolă lungă și *nesubscrisă*, de aceea nu o potemu întrebuintiă.

= „*Brutal'a maniera a unui invetiatoriu fatia cu unu colegu alu seu.*” Sub acestu titlu, unu domnu invetiatoriu, fostu ostasiu, ni scrie că s'a dus la unu domnu invetiatoriu mai betranu, și l'a rugatu se-lu pregătésca pentru esamenulu de calificatiune, dar că invetiatoriuulu mai betranu l'au scosu afóra. Atât'a pe scurtu totulu. Noi n'am crutiatu ustanél'a de a ne informă despre această causă, si-i putem servi invetiatoriuulu, fostu ostasiu, cu următoriele: Cându a mersu la invetiatoriuulu betranu, s'a prezentatu în această stare: O pipa lungă, o petasca de tutunu mare cu ciucuri lungi, pare că si berbecule a știutu la ce va se servésca de nu si-au crutiatu pelea, apoi la capu cu unu picu de veselie, în a careia urmare mustetiele erau cova-si cam . . . Cerendu so-lu pregătésca pentru esamenulu de calificatiune, si vodiendu-lu invetiatoriuulu betranu într'o stare atâtu de nepedagogică, trase scriiulu mesei de-i aréta unu corbaciulu dicendu: Pre ómeni ca Dta, éca cu de această am se-i inveti! — La aceste cuvinte invetiatoriuulu, fostu ostasiu, o tuli la fuga. Dar niméne nu l'a scosu afóra, ci elu însusi a fugitu în spaima de acestu nou — metodu.

= Vicariulu din Romani'a alu episcopului din Rom'a, dlu Paoli, petrece in Pesta, unde aduna colecte, ca se faca in Romani'a seminariu pentru preoti si invetiatori de unguru, ca asiaungurii ce sunt prin Romani'a, Bulgari'a si Serbi'a, se nu-si pérda nationalitatea si cu ea confessiunea romano-catolica. Aristocrati'a si prelatii unguresci contribuescu bine.

= Reuniunea romanilor din comitatulu Bihorului, va tiené consultare in 18. novembre a. c. st. n. la 3 óre d. m. in caus'a introducerii limbei romanesci de oficiale in comunele romanesci din acestu comitatu.

Concursu.

Se deschide pentru ocuparea statiunilor invetiatoresci din inspectoratulu Cefei, in comitatulu Bihoru protopresv. Oradii-Mari.

1. C e f a, cu salariu anualu 100 fl. v. a. 16 cubule de grâu 6 orgii de lemne, 2 de paie, $\frac{1}{4}$ sesie de pamentu si cortelu liberu cu gradina; — Comunitatea in urmare decisiunei consistoriale din 2. oct. a. c. va avé a respunde din salariulu fiitorului invetiatoriu, de pe anulu curinte 12. fl. v. a. 6 cubule de grâu si 3 orgii de lemne fostului invetiatoriu ca diumetate din salariulu ce densulu l'au avutu pana acuma.

2. G e p i u, cu salariu anualu 50 fl. v. a. 12 cubule de bucate, 3 orgii de lemne, 12 jughere de pamentu, si cortelu liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá vre una dintre statiunile acestea, au a-si asterne recursele adornate cu documintele prescise in statutulu organicu, la subscrisulu inspectoru cercualu de scóle pana in 10. noemvre st. v. a. c. càci in 11. noemvre se va tiené alegerea in Cefa; éra in 13 noemvre st. v. in Gepiu. —

In Berecheiu, 29. oct. 1872.

In contielegere cu comitetele parochiale :

Teodoru Papu,

Inspectoru cerc. de scóle.

1—3

Concursu.

Se publica pentru vacant'a statiune invetiatoresca dela scól'a confesiunale gr. ort. romana din comun'a N a d a s i u, cerculu Agrisiului, cotelu Aradului, pe langa emolumintele urmatórie: 150 fl. v. a. 6 cubule grâu, 6 cubule cucuruзу, 15 magi fenu, 12 orgii de lemne din care este de a se incaldi si scól'a, gradina de legumi si cortelu liberu, nu altcum dela fie care inmormentare: mare 50 cr. mica 20 cr.

Doritorii de a recurge pentru acestu postu sunt avisati ca recursele lor, instruite in sensulu statutului organicu, adeca: se produca testimoniu despre absolvirea celu putinu alor 4. clase normale, despre absolvirea cursurilor pedagogice cu succesu bunu, si in fine se aiba esamenulu de calificatiune; se le trimita comitetului parochialu din Nadasiu. celu multu pana in 21. noemvre st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

N a d a s i u, la 26. octobré 1872.

1—3

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine :

Joanu Ardeleanu,

inspectoru cerc. de scóle.

Concursu.

Se escrie pentru vacant'a statiune invetiatoresca din comun'a Luguzeu, cerculu Agrisiu, cotelu Aradu; emolumintele sunt: 84 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 8 orgii de lemne din care e de a se incaldi si scól'a, gradina si cortelu liberu.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimite recursele lor provediute cu documintele prescise in statutulu org. celu multu pana in 9. Noembre st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

L u g u z e u, la 28. octobré 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine;

Joanu Ardeleanu,

Inspectoru scol.

CONCURSU.

Pentru statiunea invetiatoresca nou infiintata la scól'a a II-a de intai'a clasa confe. gr. orientala romana din Curticiu cttulu Aradului, protopresbiteratulu Chisi-Ineului, se deschide concursu pana in 19 novembre a. c. st. vechiu candu se va tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt 400. fl. va. a. salariu anualu, 12 orgii lemne, din care se va incaldi si scól'a, cortelu liberu cu intravilanu de 800⁰□.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti ase presentá in un'a din dominecele inainte de alegere, séu in di'a alegerei, la Sta Beserica pentru asi manifestá desteritatea in cantare, éra recursele instruite conformu statutului organicu, si adresate comitetului parochiale se le tramita Inspectorulu cercu. D. Georgiu Chirilescu in Chitichaz (Cttulu Bichisiu.)

Curticiu in 1. Septemvre 1872.

1—3

Comitetulu parochialu.

CONCURSU.

Se deschide pentru nou infiintat'a statiune invetiatoresca din *Serbesci* in cerc. Beiusiului.

Emolumintele sunt: 120 fl. v. a. 5 cubule de grâu, 4 stangeni de lemne si dela fie-care ingropatiune cate 20 cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune sunt poftiti, ca recursele lor adresate comitetului parochialu cu tóte documintele necesare, se le substérna subscrisului inspectore in Baiti'a (Rézbánya) pana in 29. nov. a. c.

Serbesci, 29. octovré.

Comitetulu parochialu :

Nicolau Popoviciu,

inspectorulu scol. cerc.

2—3

CONCURSU.

2—3

Pentru postulu invetiatorescu in comun'a Grosi din cotelu Aradului, Protopresviteratulu Tot-Varadiei; prin acésse scrie concursu pana la 8 Noembre a. c. st. v.

Salariulu anualu este; 100. fl. v. a. 6. cubule grâu, 6 cubule cucuruзу, unu metiu fasole, 120 portiune de fênu, 12 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a cortelu si gradin'a pentru legumé. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, vor avé recursele sale instruite dupa recerintiele prescise, ale trimite subscrisului, pana la terminulu susu atinsu; la post'a ultima Berzova in Caprutia. —

In contielegere cu comitetulu parochialu

Vasiliu Zorlétianu m. p.

Inspectoru scolaru

1—3

Edictu.

Josifu Deheleanu, nascutu din Pecica, carele nainte de acést'a cu 4 ani si-a parasitu pre legiut'a sa socia Cornelia Frusia din Aradu fara a se sci cà unde se afla; prin acést'a e provocatu: ca pana la finea lui Ianuariu 1873. st. v. se se presenteze naintea scaunului protopopescu alu Aradului, càci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia, si in absentia lui, se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopopescu tienuta in Aradu la $\frac{2}{14}$ oct. 1872.

Joanu Ratiu,

protopopu alu Aradului, presiedinte.

Terentiu Ratiu,

notariu scaun.

³⁸/₁₈₇₂

Concursu.

Renunciandu alesulu invetiatorii, dlu Paulu Munténu, la scól'a elem. conf. din Zimbru, — pentru ocuparea aceleia se deschide nou concursu, pana la finea lui noembre, pe langa salariulu, emolumintele si conditiunile publicate in nrii precedenti ai stimatei foi „Lumin'a“

Zimbru, la 29. octovré 1872.

1—3

Comitetulu parochiale. In contielegere cu :

Joane Munténu,

insp. cerc. de scóle.